

UMOWA
W SPRAWIE WARUNKÓW ORGANIZACYJNO – FINANSOWYCH
DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO ŚRODKA KULTURY W BLIŻYNIE

zawarta w dniu 23 lipca 2024 r. w Bliżynie, pomiędzy: Gminą Bliżyn, reprezentowaną przez Wójta Gminy Bliżyn – Mariusza Walachnię, zwanym dalej „Organizatorem”,

a kandydatem na stanowisko Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury w Bliżynie Panem Piotrem Stefańskim, zwanym dalej „Dyrektorem”.

Na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U z 2024 r. poz. 87), w związku z planowanym powołaniem Pana Piotra Stefańskiego na stanowisko Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury w Bliżynie, wpisanego do rejestru prowadzonego przez Organizatora, zwanego dalej „Instytucją”, strony umowy zgodnie określają warunki organizacyjno – finansowe działalności Instytucji oraz program jej działania.

§ 1

1. Przedmiotem umowy jest określenie szczegółowych warunków organizacyjno – finansowych działalności Instytucji oraz programu jej działania, a także wynikające z nich prawa i obowiązki stron.
2. Instytucja prowadzi działalność oraz wykonuje zadania w oparciu o:
  - 1) Statut Gminnego Ośrodka Kultury w Bliżynie, stanowiącego załącznik do Uchwały nr XXVII/169/2013 Rady Gminy Bliżyn z dnia 25 marca 2013 r. (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego z 2013r. poz. 1711 z późn. zm.),
  - 2) wewnętrzne zarządzenia i regulaminy,
  - 3) przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

§ 2

1. Instytucja gospodaruje samodzielnie przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków, w tym dotacji pochodzącej od Organizatora, kierując się zasadami efektywności ich wykorzystania. Majątek Instytucji może być wykorzystywany jedynie do realizacji celów zgodnych z zakresem jej działania.

§ 3

1. Strony zobowiązują się do lojalnej współpracy przy wykonywaniu niniejszej umowy, wzajemnego informowania się o wszelkich okolicznościach mających lub mogących mieć wpływ na wykonanie umowy oraz na działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Bliżynie.

§ 4

1. Instytucją zarządza Dyrektor, który odpowiada za całość spraw związanych z prawidłowym jej funkcjonowaniem, realizacją zadań oraz reprezentuje ją na zewnątrz. W razie nieobecności Dyrektora Instytucji lub czasowej niemożności wykonywania

- przez niego obowiązków, działalnością Instytucji kierować będzie wskazana przez Dyrektora Instytucji osoba, w granicach udzielonego jej upoważnienia.
2. Dyrektor zobowiązuje się do podejmowania starań w celu pozyskiwania środków finansowych na działalność statutową z innego źródła niż dotacja podmiotowa i dotacje celowe pochodzące od Organizatora.
  3. Dyrektor zobowiązuje się zapewnić realizację planu działalności Instytucji.
  4. Dyrektor będzie przekazywał Organizatorowi:
    - a. niezwłocznie po zakończeniu kontroli zewnętrznych w Instytucji kopii wyników tych kontroli (protokołów, sprawozdań pokontrolnych, informacji z kontroli, itp.),
    - b. dodatkowe informacje związane z kontrolą,
    - c. wszelkie informacje dotyczące działalności Instytucji na żądanie Organizatora.
  5. Dyrektor opracowuje roczne szczegółowe plany działalności w roku poprzedzającym wdrożenie planu po sporządzeniu planu finansowego na dany rok budżetowy.
  6. Dyrektor przedkłada Organizatorowi plany działalności oraz plany finansowe na dany rok.
  7. Na żądanie Organizatora Dyrektor umożliwia dokonywanie kontroli działalności Instytucji.
  8. W ostatnim roku kadencji Dyrektor nie może podejmować zobowiązań finansowych, do realizacji, których ma dochodzić w okresie trwania kolejnych kadencji, chyba że Strony postanowią inaczej.
  9. Dyrektor zapewnia:
    - a. uzyskiwanie zakładanego poziomu przychodów,
    - b. realizację zgodnie z harmonogramem planu strategicznego i rocznego planu działalności Instytucji,
    - c. racjonalizację wydatków Instytucji,
    - d. dokonywanie wydatków w sposób celowy przy optymalnym doborze metod i środków umożliwiających terminową realizację zadań,
    - e. bezwzględne przestrzeganie dyscypliny finansowej w zakresie gospodarki finansowej Instytucji,
    - f. szczegółowe rozliczenie dotacji otrzymanych z budżetu państwa.
  8. Brak realizacji przez Dyrektora planów, prowadzenie działalności Instytucji, przynoszącej jej straty w gospodarce finansowej, stanowić może podstawę do odwołania Dyrektora przez Organizatora.

§ 5

1. Dyrektor zobowiązuje się do niewykonywania w czasie trwania Umowy, bez uprzedniej pisemnej zgody Organizatora, jakichkolwiek dodatkowych zajęć, które mogłyby powodować podejrzenie o ich konkurencyjność wobec działalności prowadzonej przez Instytucję.
2. W przypadku prowadzenia zajęć, o których mowa w ust. 1, przed powołaniem na stanowisko Dyrektor zobowiązany jest zaprzestać prowadzenia tych zajęć najpóźniej z dniem powołania na stanowisko Dyrektora.
3. Dyrektor, w okresie zajmowania stanowiska, zobowiązany jest do dbałości o dobre imię Instytucji.

§ 6

1. Dyrektor zobowiązuje się wykorzystywać wszelkie informacje poufne, uzyskane w trakcie pełnienia swej funkcji, wyłącznie w celu należytego wykonywania obowiązków i nie przekazywać tych informacji żadnym osobom z wyjątkiem tych, z którymi współdziała w celu realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa i niniejszej Umowy.
2. Dyrektor ma obowiązek zachowania poufności także przez okres sześciu miesięcy po upływie okresu obowiązywania niniejszej Umowy.
3. Przez informację poufną należy w szczególności rozumieć informacje handlowe, techniczne, organizacyjne, programowe oraz inne uzyskane w związku z pełnieniem funkcji Dyrektora.

§ 7

1. Organizator zapewnia:
  - a. dotację podmiotową na utrzymanie i działalność Instytucji,
  - b. inne środki w ramach możliwości budżetowych Organizatora.
2. Organizator zobowiązuje się do terminowego przekazywania Instytucji należnej kwoty dotacji podmiotowej, zgodnie z uchwałami budżetowymi na dany rok w uzgodnionych transzach.

§ 8

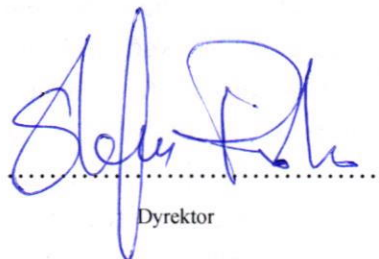
1. Umowa wchodzi w życie z dniem powołania Dyrektora na stanowisko dyrektora Instytucji i obowiązuje przez cały okres pełnienia obowiązków dyrektora Instytucji.
2. Odmowa podpisania umowy przez Dyrektora powoduje jego niepowołanie na stanowisko Dyrektora Instytucji.
3. Umowa przestaje obowiązywać z dniem odwołania ze stanowiska Dyrektora Instytucji.
4. Organizator może odwołać Dyrektora w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania przez Dyrektora zobowiązań, o których mowa w § 4 niniejszej Umowy.
5. Odstąpienie od Umowy wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności wraz ze wskazaniem przyczyn i terminu odstąpienia.
6. Odstąpienie od niniejszej umowy przez Organizatora, jak również odstąpienie przez Dyrektora od realizacji niniejszej umowy może stanowić przyczynę uzasadniającą odwołanie ze stanowiska Dyrektora Instytucji.

§ 9

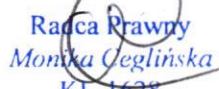
1. Organizator i Dyrektor zobowiązują się współdziałać ze sobą w dobrej wierze i poszanowaniu słusznym interesów każdej ze Stron.
2. Dyrektor ponosi odpowiedzialność pełną za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Umowy powstałe z przyczyn dotyczących Dyrektora.
3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Umowie mają zastosowanie obowiązujące przepisy prawa, w szczególności ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, kodeksu cywilnego, kodeksu pracy, ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, ustawy o finansach publicznych.
4. Wszelkie zmiany niniejszej Umowy wymagają formy pisemnej i są wprowadzane w drodze aneksu pod rygorem nieważności.
5. Załącznik do Umowy – Program działania Gminnego Ośrodka Kultury w Bliżynie na lata 2024 – 2029 - stanowi jej integralną część.

6. Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze Stron.

WÓJT
Mariusz Walachnia

Organizator

Dyrektor

GMINA BLIŻYN
z siedzibą
26-120 Bliżyn, ul. Kościuszki 79A
NIP 663-12-57-935 Regon 291009991

Radca Prawny
Monika Ceglińska
KL-1628

Załącznik do umowy z dnia 23 lipca 2024 r.
określającej warunki organizacyjno – finansowe
działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Bliżynie

PROGRAM DZIAŁANIA GMINNEGO OŚRODKA KULTURY W BLIŻYNIE NA LATA 2024 – 2029

Gminny Ośrodek Kultury w Bliżynie został utworzony uchwałą Gminnej Rady Narodowej Nr XIV z dn. 11 X 1976 r. w rezultacie polityki kulturalnej PRL-u, zakładającej powstanie sieci państwowych jednostek kultury na terenie wszystkich gmin. To właśnie niemal 50 lat temu powstała idea centralizacji życia społeczno-kulturalnego i zinstytucjonalizowanie kreatywnych działań społeczności lokalnych, w tym także pomysł tworzenia zespołów ludowych, z których bliżyński Ośrodek jest znany do dziś.

Z upływem czasu, przemianami pokoleniowymi i społecznymi powyższa forma polityki kulturalnej przestaje spełniać swoją podstawową funkcję - potrzeby kulturalne mieszkańców nie zostają zaspokojone; pojawia się rozdźwięk pomiędzy oczekiwaniami poszczególnych grup społecznych, a działalnością Ośrodka.

Moja koncepcja strategii działań dla Gminnego Ośrodka Kultury skupia się w trzech głównych hasłach-celach: **1) uszanowanie tradycji, 2) rozwój potencjału, 3) wprowadzenie nowości**. Zakładam w niej działania spójne z aktualnymi potrzebami lokalnej społeczności, włączające grupy, które do tej pory nie uczestniczyły aktywnie w propozycjach kulturalnych. Nowe sposoby działań i rozwiązywania problemów odbiorców zamierzam wprowadzać z pełnym poszanowaniem tego, co do tej pory zostało w Bliżynie osiągnięte i przy wykorzystaniu bogatego, regionalnego potencjału. Rezultatem podążania za poniższą strategią będzie zbudowanie wizerunku zarówno Ośrodka Kultury, jak i całej miejscowości, jako przestrzeni otwartej, dostępnej, łączącej pokolenia, dumnej z dziedzictwa i historii oraz spoglądającej śmiało w przyszłość.

Część I Cele strategiczne

1) Uszanowanie tradycji

Wieloletnie tradycje i dobre praktyki, takie jak działające od lat zespoły ludowe; 3-majowy Polonez będący już lokalną wizytówką, organizowana corocznie Noc Świętojańska; to inicjatywy warte kontynuacji i wymagające dalszego zaangażowania Ośrodka. Warto zaznaczyć, że formy te istniejące od lat skupiają głównie starszą społeczność - wyzwaniem,

które należy podjąć jest dotarcie do osób młodych i w średnim wieku w celu krzewienie kultury, wspierania zdrowego patriotyzmu i odpowiedzialnych postaw obywatelskich, co można osiągnąć poprzez rozwinięcie tradycyjnych inicjatyw o części atrakcyjne dla tych grup społecznych; przybliżenie regionalnego i narodowego dziedzictwa w sposób bardziej przystępny; wykorzystanie nowych form komunikacji z tymi osobami (internet, social media).

2) Rozwój potencjału

Poczynając od wyróżniającego się wizualnie budynku GOK-u i jego otoczenia, poprzez szersze spojrzenie na walory przyrodnicze doliny Rzeki Kamiennej, liczne rezerваты przyrody, aż po zasoby ludzkie i charakterystyczne rękodzieło tworzone w Rędocinie - gmina Blizyn posiada ogromny potencjał. Wartości te służyć mogą zarówno w działaniach dążących do aktywizacji lokalnej społeczności, wzmocnienia poczucia tożsamości wśród mieszkańców; jak i w praktykach mających na celu rozpowszechnianie wiedzy o regionie wśród osób spoza gminy, również z innych województw. Gmina ma szansę stać się miejscem przyciągającym osoby zainteresowane rzemiosłem, historią i archeologią, a także szeroko rozumianym slow-lifem i życiem w zgodzie z naturą. Garncarstwo rędocińskie, tkactwo to unikalne zjawiska kulturowe i społeczne; które mogą stać się przyczynkiem do stworzenia nowych wydarzeń w gminie - w formie warsztatów, festiwali, dyskusji.

Potencjałem gminy są przede wszystkim ludzie - mieszkańcy, których kompetencje mogą stać się jednym z głównym elementów w działaniach Ośrodka. Zaproszenie ludzi do współtworzenia Ośrodka, do przychodzenia tu w wolnym czasie nie tylko dla konsumpcji kultury, lecz po to by ją aktywnie tworzyć, spędzać czas i nawiązywać relacje, podawać własne propozycje - to wszystko wprowadza szansę na poznanie rzeczywistych potrzeb mieszkańców, a tym samym realizację celu, dla którego Ośrodek został stworzony.

3) Wprowadzenie nowości

Propozycje nowych wydarzeń i sposobów działań mają wynikać nie tylko z pomysłów osób tworzących kulturę - dyrektora czy instruktorów; mają one przede wszystkim być odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności, wpasowywać się dynamiką w ich oczekiwania; przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości i spójności w wizerunku gminy i "Zameczku", jaki pragniemy uzyskać. Wszystkie nowe działania powinny być więc poprzedzone analizą strategiczną i społeczną, aby już na etapie planowania możliwe było zapobieganie trudnościom. Trzeba zaznaczyć, że absolutnie nie chodzi o to, by tworzyć eventy/warsztaty "populistyczne", jedynie lekkie w odbiorze; celem jest to, by przedstawiać wartościowe zjawiska kulturowe w taki sposób, aby mieszkańcy czuli się włączeni w proces tworzenia tych wydarzeń. Metoda pozytywnego sprzężenia zwrotnego - docenienie

społeczności z całym jej bagażem, zachęcenie do aktywnego udziału i oddanie jej głosu w rezultacie przyniesie większą otwartość, zaangażowanie w życie kulturalne, wzmocni poczucie przynależności i więzi z gminą i ośrodkiem kultury, jako “Trzecim Miejscem” - trzecią przestrzenią po domu i pracy istotną w życiu mieszkańca.

Część II

Trzecie Miejsce

Wizja Gminnego Ośrodka Kultury jako Trzeciego Miejsca

Trzecie miejsce - to w myśl koncepcji socjologa Raya Oldenburga trzecia, istotna dla człowieka przestrzeń po domu i pracy, w której nawiązywane i podtrzymywane są relacje, ludzie odpoczywają, dyskutują, spędzają czas. Wizja ośrodka kultury jako trzeciego miejsca jest przeciwstawną dla spojrzenia na instytucję kultury jako twierdzą, dostępną dla wybranych. Otwartość, inkluzywność, wielopokoleniowość przestrzeni jest szczególnie istotna w małych społecznościach, gdzie dostęp do kultury jest ograniczony. W przypadku takim jak GOK, gdzie ośrodek ten jest jedyną przestrzenią edukacji kulturalnej i rozrywki dla mieszkańców, prowadzenie go w formie trzeciego miejsca jest najbardziej korzystnym sposobem.

Koncepcja *trzeciego miejsca* lub *trzeciej przestrzeni* warta jest uwagi podczas analiz potencjalnych przestrzeni inkluzji kulturowej, pozaformalnej socjalizacji oraz pozaformalnego uczenia się w przestrzeniach kultury dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów z różnorodnymi niepełnosprawnościami. Koncepcję tę warto przywołać także przy analizowaniu miejsca satysfakcjonującego spędzania czasu w towarzystwie innych osób. Kluczowym aspektem koncepcji trzeciego miejsca autorstwa Raya Oldenburga (1989) jest podział aktywności człowieka na trzy sfery: domu, pracy i życia towarzyskiego; *trzecie miejsce* jest związane właśnie z życiem towarzyskim (Piotrowska, Witczak, 2011).

źródło: strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa - https://samorzad.nid.pl/baza_wiedzy/osrodek-czytelnictwa/

Istotną misją instytucji kultury jest krzewienie postaw patriotycznych i kształtowanie odpowiedzialności społecznej, co również można z powodzeniem realizować, poprzez włączającą, otwartą formę działań Ośrodka. Działania na rzecz wspólnej sprawy, współtworzenie wydarzeń wzmacniają poczucie tożsamości lokalnej i państwowej, podnoszą na duchu i wpajają w sposób niewymuszony, “naturalny” postawy prospołeczne, obywatelskie. W miejsce krytykanctwa pojawia się poczucie przynależności, związku z własnym miejscem na świecie i świadomość wpływu, który jako jednostki poszczególne osoby mogą wywierać na kształt swojej “małej ojczyzny”.

“Trzecie miejsca stanowią dla ich użytkowników lekarstwo na stres, samotność i wyobcowanie” (Oldenburg 1999, s. 20, za: Jagodzińska 2018 s. 125). Dodatkowo trzecie miejsca, zdaniem Oldenburga (1989), stają się przestrzeniami budowania relacji edukacyjnych oraz międzypokoleniowych opartych na zabawie i radości.

źródło: strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa - https://samorzad.nid.pl/baza_wiedzy/osrodek-czytelnictwa/

Część III

Sposoby osiągnięcia celów - plan działań

1) Ewaluacja i analiza tego, co zastane

- W przypadku istniejących już aktywności należy dokonać ich ewaluacji, określenia dotychczasowych grup odbiorców, tego jaką popularnością cieszyły się poszczególne propozycje GOK-u.
- Konieczna i bardzo wartościowa będzie analiza SWOT przeprowadzona wspólnie przez wszystkich pracowników GOK-u, która stanie u podstawy utworzenia nowej strategii na nadchodzące lata.
- Istotnym będzie wprowadzenie regularnych spotkań zespołu w formie burzy mózgów, mających na celu określenie celów bieżących i tych bardziej odległych, cykliczną analizę i ewaluację działań, rozpoznanie potrzeb i motywacji pracowników.
- Ważne również będzie zwołanie kilku spotkań z mieszkańcami, na których podjęty zostanie dialog pomiędzy zespołem GOK-u o społecznością; w trakcie których każdy będzie mógł zabrać głos, przekazać swoje propozycje i potrzeby, zadać pytania.
- Przy uzyskaniu finansowania ze środków zewnętrznych zlecona zostanie analiza oczekiwań społecznych w formie antropologicznych badań terenowych, która ukaze społeczne potrzeby i nastroje w dużo szerszym kontekście.

2) Trzecie Miejsce - otwieramy GOK na ludzi

- Pierwszym zadaniem przy tworzeniu Trzeciego Miejsca jest analiza zasobów materialnych, lokalowych i dostosowanie przestrzeni dla tego celu.
- Przy tworzeniu Trzeciego Miejsca zasoby z Konwersji Cyfrowej będą szansą na zbudowanie materiałów promocyjnych a również zaktywizowanie grupy ludzi chcących poruszać się w dziedzinie multimedialnych.
- Trzecie Miejsce tworzą ludzie. Przy społeczności istotni są liderzy, tworzący grupy, nadający ton, w naturalny sposób organizujący przestrzeń. Budowę Trzeciego Miejsca rozpoczniemy od rozpoznania i dotarcia do liderów poprzez wywiady środowiskowe, obserwacje uczestniczące podczas wydarzeń i spotkań w zespołach muzycznych, kołach gospodyń wiejskich; zapraszając mieszkańców na otwarte spotkania. Dyrektor Ośrodka powinien współpracować z liderami.
- Budowanie Trzeciego Miejsca poprzez ofertę: w ramach spotkań z nauką lub innych spotkań eksperckich - cyklu który moglibyśmy sieciować np. z Amfiteatrem

w Radomiu. Na takich spotkaniach będą pojawiali się ludzie wyrażający zaangażowanie w sprawy kulturowe, lokalne, etc., którzy mogą stać się liderami nowej przestrzeni.

- Instruktorzy: niezwykle istotną kwestią jest sprawa kompetencji, a również cech osobowych instruktora; o czym przekonałem się na wielu polach mojej ścieżki zawodowej. To dobry instruktor przyciąga społeczność, utrzymuje grupy. W regionie jest wiele młodych, charyzmatycznych, interesujących instruktorów, którzy przyciągną młodzież, dzieci. Powinniśmy korzystać z tych ludzkich zasobów. Budowanie sieci instruktorów i podejmowanie z nimi współpracy przyciągnie do Trzeciego Miejsca kolejne osoby, zbuduje wizerunek "Zameczku" jako przestrzeni, w której zawsze dzieje się coś wartego uwagi, zawsze warto tu przyjść.
- Otwartość - Trzecie Miejsce tworzy jego dostępność. Na podstawie współpracy z licznymi domami kultury wiem, jak fatalny wpływ na odbiór miejsca ma stróż, uważający się za najważniejszą osobę w domu kultury, dający sobie przyzwolenie na decydowanie o tym, kto wchodzi do budynku. Sposobem na podniesienie społecznych kompetencji mieszkańców nie są ciągle nakazy i rygorystyczne obostrzenia, ale praca u podstaw, w której wypracujemy model społeczności, gdzie każdy mieszkaniec mający pomysł na własny warsztat/spotkanie/event może skorzystać z przestrzeni i traktuje ją odpowiedzialnie, z szacunkiem. Społeczność korzystająca z miejsca podejmuje za nie wspólną odpowiedzialność. Przykładem takiego postępowania są świetnie działające domy społeczne w Norwegii.
- Z mojego doświadczenia wynika, że grupa 30-50 lat jest najbardziej aktywna w nowych propozycjach kulturalno-edukacyjnych i wśród nich znajdują się liderzy trzeciego miejsca.
- Trzecie Miejsce budować będziemy również wirtualnie. Potrzebne jest w "Zameczku" administrowanie relacjami, odbywające się nie tylko poprzez bezpośrednie spotkania z grupami, lecz również kontakty w świecie wirtualnym, newsletter, generowanie treści, tutoriali, pozyskiwanie nowych obserwujących.

3) Zbudowanie silnej marki GOK-u i gminy Bliżyn w internecie

- Budowanie social mediów i marki internetowej jest bardzo wymagającym, lecz koniecznym do podjęcia wyzwaniem, jeśli chcemy nadażyć za społeczeństwem, dla którego internet stał się podstawowym medium przekazu informacji.
- Konieczne jest odświeżenie strony internetowej GOK-u, uwspółcześnienie jej warstwy wizualnej i tekstowej, uzupełnienie informacji o ofercie edukacyjnej/kulturalnej,

profilach instruktorów, tak by osoba zainteresowana mogła zdobyć wiedzę na temat działań GOKu szybko i w prosty sposób.

- Jeszcze istotniejszym jest aktywne działanie w social mediach - regularne udostępnianie treści na stronie Facebookowej, utworzenie profilu na Instagramie i TikToku (te dwa ostatnie media są kluczowymi przestrzeniami dla osób poniżej 25-tego roku życia, które to osoby chcemy zachęcić do uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy).
- wstępna wizja działań powinna zostać opracowana przez zespół GOK-u, jednakże przy wprowadzeniu jej w życie kluczowy będzie udział mieszkańców gminy, w szczególności osób młodych, które zaprosimy do współtworzenia treści do social mediów
- Wydarzenia w budynku "Zameczku" i te plenerowe, miejsca istotne kulturowo i społecznie na terenie gminy - to wszystko może stać się "poligonem doświadczalnym" dla twórczej młodzieży, sposobem na zdobycie praktyki tworzenia treści, rozwijaniu umiejętności artystycznych, montażowych, reportażowych, internetowych, co w stechnologizowanym świecie będzie z korzyścią dla dalszej ścieżki zawodowej zaangażowanych osób.
- Zapraszając młodzież do współtworzenia treści na social media Ośrodka Kultury włączamy tę grupę społeczną w życie kulturalne, przeciwdziałamy zagrożeniom płynącym z wieku dorastania, poczucia osamotnienia i wykluczenia; tworzymy pomost pomiędzy działaniami zinstytucjonalizowanymi i oddolnymi; pokazujemy młodym, że również poza dużymi miastami życie może być kreatywne i atrakcyjne, a ich głos ważny.
- Do wszystkich tych działań wykorzystane zostaną zasoby zgromadzone przy programie Konwersja Cyfrowa Domów Kultury.

4) Lokalne dziedzictwo - krajowy unikat - garncarstwo i tkactwo

Lokalne tradycje rękodzielnicze mają "wartość eksportową", zarówno jako same przedmioty, jak i przede wszystkim, jako wiekowe praktyki, unikalne procesy twórcze. Działania nich dotyczące powinny mieć jednocześnie charakter podstawowych, codziennych dobrych praktyk możliwych do przeprowadzenia przy niewielkim udziale finansowym; jak i pracy nad stworzeniem wydarzeń/przestrzeni, które staną się wizytówką gminy Bliżyn o zasięgu krajowym.

a) Garncarstwo i tkactwo - zasoby i działania podstawowe

- [**garncarstwo - odbiorcy**] Niedawne doświadczenie wyniesione z obserwowania stoiska z Rędocina na Świętokrzyskim Festiwalu Smaków potwierdziło moje

przypuszczenia o tym, że odbiorcami tego niezwykłego rękodziela nie są mieszkańcy lokalni, ale osoby przyjezdne, ludzie rozpoznający wartościowe zjawiska sztuki tradycyjnej, osoby wykształcone, poszukujące oryginalnych wzorów.

- **[zasięg]** Zasoby te powinny więc nie tylko otrzymywać wsparcie w postaci działań lokalnych, lecz docierać dalej i stać się przyczynkiem do stworzenia w gminie wydarzeń dedykowanych odbiorcom z całego kraju - więcej w podpunkcie b).
- **[dziedzictwo kulturowe]** Należy, w przypadku garncarstwa rędocińskiego zweryfikować możliwości uwzględnienia go na liście dziedzictwa materialnego oraz niematerialnego, co umożliwiłoby pozyskiwanie dodatkowych funduszy na działania.
- **[dokumentacja i rozpowszechnienie]** Korzystnym będzie zaproszenie do współpracy różnych grup fotograficznych z okolicy, tak, aby rękodzielo stało się przedmiotem ich fotografii, a wykonawcy tego rzemiosła podmiotem tej sztuki. Stworzenie nowych relacji fotograficznych stanowiłoby podstawę do nowej kampanii internetowej i promowania rękodziela poza regionem.
- **[tkactwo-internet]** Podobnie jak w przypadku garncarstwa rzecz ma się w kwestii tkactwa. Korzystnym byłoby we współpracy z Urszulą Wolską i Domkiem Tkaczki zaproszenie lokalnych fotografów, a także młodych mieszkańców biegłych w social mediach do stworzenia nowych materiałów (audio)wizualnych, co przyniesie w rezultacie serię tutoriali dotyczących tkactwa, wystawę zdjęć, rozpowszechnienie wiedzy o tym miejscu na zewnątrz. GOK powinien wspierać Domek Tkaczki swoimi zasobami w procesie tworzenia materiałów promocyjnych.
- **[tkactwo - lokalnie]** Ponadto, we współpracy z Urszulą Wolską powinien powstać wspólny cykl warsztatowy/edukacyjny Domku Tkaczki i GOK-u skierowany do osób z powiatu skarżyskiego, które mogłyby za opłatą uczęszczać na takie wydarzenia poświęcone lokalnej tradycji tkackiej.

b) Propozycja wydarzenia: **Festiwal Garncarski - Dzień Garncarza**

- Obecnie Dzień Garncarza ma formę bardzo ograniczoną, lokalną, niewielki zasięg.
- Powinniśmy dążyć do stworzenia wydarzenia o znacznie większej liczbie odbiorców, docierając do odbiorcy z miasta (Kraków, Warszawa, etc.). Celem jest rozwinięcie eventu tak, by stał się wizytówką gminy, imprezą o charakterze rozrywkowo-edukacyjnym przynoszącą korzyści finansowe.
- Wydarzenie to w formie festiwalu powinno łączyć warsztaty rękodzielnicze, wykłady i koncerty. Charakter imprezy powinien być dopełniony poprzez różne dziedziny sztuki

związane z folklorem, tradycją. Finałem imprezy mógłby być wspólny wypał naczyń. Należałoby również zapewnić miejsce noclegowe dla kamperów i namiotów.

- Przy początkowym wsparciu, po kilku latach promocji festiwal ten mógłby się sam finansować.
- c) Działanie długofalowe - utworzenie **Centrum Garncarstwa**
W Rędocieniu powinniśmy dążyć do zbudowania centrum garncarskiego, gdzie adepci tej sztuki mogliby przyjeżdżać i uczyć się zawodu. Należy nawiązać współpracę z uczelniami kształcącymi artystów i w dalszej perspektywie zapraszać na praktyki studentów, uczniów liceów plastycznych. Docelowo centrum garncarstwa mogłoby stać się miejscem artystycznych rezydencji, polegających na zapewnieniu mieszkania i dostępu do pracowni umożliwiającej rozwój zawodowy. Wszystkie te działania miałyby na celu kultywowanie tradycji ceramiki rędocińskiej i edukację kolejnych pokoleń. Taki proces powinien zapewnić przetrwanie tradycji garncarskich w gminie Bliżyn.

5) **Metalurgia/historia przemysłu**

Gmina Bliżyn leży na Świętokrzyskim Szlaku Zabytków Techniki. Pozostałości obiektów związanych z dawnym przemysłem (piece, walcownie, kuźnie) i bogata historia spisana w wielu opracowaniach na temat dziejów Bliżyna mogą stanowić podstawę do zupełnie nowych działań Ośrodka:

- a) **Spacery historyczne** śladem dawnego przemysłu
  - których plusem jest łatwość organizacji i niewielkie koszty
  - które aktywizują lokalną społeczność, wzbudzają ciekawość i wzmacniają poczucie lokalnej przynależności
- b) Utworzenie **grup rekonstrukcyjnych**
- c) **Nowy Festiwal** tematyczny o zasięgu ogólnopolskim, a nawet międzynarodowym
  - Na bazie tradycji metalurgicznych regionu, korzystając ze środków regionalnych i europejskich można zbudować festiwal metalurgii/festiwal industrialny - wydarzenie skupiające rekonstruktorów starych technik metalurgicznych, specjalistów prezentujących techniki na pokazach, warsztatach, prelekcjach.
  - Festiwal ten łączyłby wątki historyczne związane z gminą Bliżyn z szerszym kontekstem miejscowości o przeszłości związanej z technologią.
  - Byłby dopełniony przez zjawiska kulturowe o charakterze industrialnym - wystawy rzeźb czy malarstwa, muzykę w tym nurcie.

- Propozycja ta wynika z mojego doświadczenia ponad 5-letniej współpracy z rekonstruktorami związanymi m.in. z Dymarkami Świętokrzyskimi.

d) Stworzenie **wydawnictw, wystaw i tutoriali tematycznych**

6) Dolina rzeki Kamiennej i inne walory przyrodnicze

- W historii gminy Bliżyn mamy mocno zaznaczone elementy związane z tzw. kulturą rzeki (łącznie się również z opisanym wcześniej przemysłem). Istnieją tu również liczne rezerваты, przestrzenie o wysokiej wartości przyrodniczej.
- Istotnym dla zrównoważonego rozwoju gminy jest zwiększenie świadomości walorów przyrodniczych wśród mieszkańców poprzez zorganizowane spacerы przyrodnicze, warsztaty terenowe, prelekcje i wdrożenie praktyk pokazujących możliwości wykorzystania tych walorów dla lokalnej społeczności i lokalnych biznesów.

7) Networking - sieciowanie

- Współpraca z innymi podmiotami - instytucjami kultury, miejscami działań społecznych, stowarzyszeniami, fundacjami, regionalistami, ekspertami będzie jedną z głównych dróg pozyskania nowych odbiorców, poszerzenia oferty i stworzenia unikatowych wydarzeń.
- W szczególności mam tu na myśli instytucje znaczące dla regionu, z którymi relacje przyniosą korzyści przy planowaniu nowych przedsięwzięć o których mowa w punktach poprzednich: Centrum Tradycji Hutnictwa w Ostrowcu Świętokrzyskim, Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach i Zabytkowym Zakładem Hutniczym w Maleńcu.
- Zawiązanie współpracy np. z Amfiteatrem w Radomiu, Kieleckim Centrum Kultury może dać szansę na zapraszanie do gminy Bliżyn propozycji kulturalnych, na które w zwykłych warunkach nie byłoby nas stać. W myśl idei "łączy nas S7" istnieje szansa na wypromowanie serii wydarzeń, wystaw, performance'ów, koncertów, spotkań z nauką, z artystami, podróżnikami, które mogą się odbywać w ośrodkach położonych wzdłuż trasy S7 - Radom, Bliżyn, Kielce; nie odbierając sobie klientów.

8) Otworzyć się na tradycję

- Przy kontynuowaniu dotychczasowych wydarzeń cyklu rocznego należy postawić nacisk na dotarcie do grup, które do tej pory były nieobecne/niezaangażowane.
- Należy kontynuować tradycję Pikniku kawaleryjskiego, Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej oraz Sylwestra pod Gwiazdami

- Interesującą propozycją łączącą pokolenia będzie pochylenie się ku tradycji wspólnego muzykowania w formie potańcówek i warsztatów śpiewu ludowego, które w ostatnich latach zaczynają na nowo cieszyć się popularnością.
- Powinniśmy dążyć do promowania polskiej kultury jako otwartej, gościnnej, dostępnej, przyjaznej; do wzmacniania zdrowego patriotyzmu
- **Noc Świętojańska/Przystań Bliżyn** - jedno z kluczowych działań Ośrodka powinniśmy rozwijać jako wizytówkę Bliżyna i ziemi świętokrzyskiej. Wydarzenie to ma szansę stać się kluczową w świętokrzyskim imprezą czasu przesilenia.
- Przy rozwijaniu tej idei należy skorzystać ze środków Narodowego Centrum Kultury, środków ministerialnych, Kreatywnej Europy; zaprosić do współpracy stowarzyszenia i grupy nieformalne zajmujące się dziedzictwem.
- Na fali istniejących w gminie zespołów ludowych zasadna jest próba zbudowania zespołu, który będą tworzyć ludzie młodzi; którzy repertuar i formę wymyślą sobie sami - będzie to autorska twórczość. Jest obecnie w kulturze masowej wiele przejawów korzystania z tradycji, od ambitnej Kapeli ze Wsi Warszawa po popową Tulię, Cleo i Donatana. Taki produkt może stać się nową jakością w gminie.

9) Rodzice, dzieci, osoby z niepełnosprawnościami

- Rodzice i dzieci stanowią grupę, która bardzo często jest wykluczona z udziału w kulturze. Korzystając z doświadczeń Otwartych Teatrów Perkusyjnych i Kręgów Bębnow dla rodzin, których jestem twórcą chciałbym stworzyć w GOK-u miejsce, które umożliwi uczestnictwo w kulturze dzieciom i ich rodzicom. Powinno się to odbyć w wymiarze materialnym: w formie doposażenia "Zameczku", przestrzeni Trzeciego Miejsca w kącik, w którym tata/mama z dzieckiem może usiąść, pobawić się, spędzić czas w bezpiecznych interesujących dla dziecka warunkach. Miejsce to powinno być dostępne i komfortowe dla dzieci i dorosłych bez względu na ich kondycję fizyczną - trzeba zastanowić się, jak dostosować je dla osób z niepełnosprawnościami.
- W wymiarze społecznym: zainicjowanie klubu Ojcownik oraz klubu Mam, gdzie rodzice będą mogli spotykać się razem, wymieniać doświadczeniami, nabywać nową wiedzę; kluby te byłyby kolejnym elementem składowym GOK-u jako Trzeciego Miejsca.
- Jestem zwolennikiem włączania osób z niepełnosprawnościami w "zwykłe" działania i warsztaty - ważne jest, by osoby te czuły się mile widziane i zaopiekowane na wszystkich wydarzeniach. W ten sposób pracujemy na zwiększenie świadomości,

wrażliwości społecznej, nie wyłączamy grupy osób z niepełnosprawnościami z codziennych działań instytucji, lecz działamy na korzyść wzajemnych relacji.

Część IV

Finansowanie

Podstawowym źródłem finansowania są dotacje celowe z urzędu gminy Bliżyn. Możliwe jest również pozyskiwanie funduszy z najmu lub dzierżawy składników majątkowych placówki. Żeby zbudować dobrą ofertę kulturalną należy się sięgnąć po środki zewnętrzne uzyskiwane od osób fizycznych i prawnych. Dlatego w najbliższych latach placówka będzie starała się pozyskiwać fundusze z:

- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Narodowego Centrum Kultury
- Fundacji Orange
- Funduszy Europejskich
- Funduszy Norweskich
- Funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
- i innych

Istotnym elementem jest fakt, że w kulturze można tworzyć produkty, tworzące konkretny zysk. Takim produktem mogą być warsztaty, cykliczne imprezy, jak również rękodzieło. Korzystając z własnego doświadczenia uważam, że należy wprowadzić takie spojrzenie do strategii GOK-u. Przemawia za tym bogactwo kulturowe i przyrodnicze gminy, a także jej położenie pomiędzy Warszawą, Krakowem i Łodzią. Uważam, że można zaprojektować produkty, które mieszkańcy tych miejscowości po prostu kupią, przynosząc zysk lokalnej społeczności i Gminnemu Ośrodkowi Kultury.

Dla sprawnego funkcjonowania placówki należy stworzyć sprawny zespół, obeznany z kwestiami takimi jak marketing, dotacje, fundusze zewnętrzne, ekonomika kultury.

Część V

Wyzwania i potrzeby

W tym momencie warunki lokalowe w "Zameczku" umożliwiają rozpoczęcie realizacji powyższej strategii; jednakże nie należą do najlepszych. Największym brakiem, który dostrzegam jest brak sali na 200 osób, dostępnej niezależnie od pory dnia i roku na potrzeby organizacji warsztatów, koncertów, wykładów, etc.

Z rozmów i wywiadów przeprowadzonych przeze mnie w gminie wynika, że istnieją plany rozbudowy. Wyzwaniem na najbliższe lata będzie pozyskiwanie funduszy i realizacja idei

rozbudowy w formie materialnej i realizacja strategii społecznej, w formie udostępniania miejsca mieszkańcom. Na szczęście kultury nie budują mury, ale ludzie.

Część V

Uwagi końcowe

Gmina Bliżyn, choć niewielka pod względem liczby mieszkańców, jest miejscem o dużym potencjale zarówno ze względu na tradycje i zjawiska kulturowe tu obecne; lecz również w związku z korzystnym położeniem przy trasie S7, łączącej północ i południe Polski. Łatwy dojazd, bogata historia, znaczące walory przyrodnicze, zabytki, regionalne rzemiosło - to wszystko stwarza z Bliżyna miejsce o potencjale przyciągania nowych mieszkańców i turystów, poszukujących spokoju i wysokiej jakości w kulturze.

Tworzenie Ośrodka Kultury nie zawiera się w spisaniu strategii i rozplanowaniu działań na najbliższy czas - budowanie kulturalnego centrum jest procesem, którego niektóre rezultaty widoczne są dopiero z biegiem lat. Od tego, jaką drogą podejmiemy dziś zależy to, jak w gminie i w "Zameczku" będzie czuło się pokolenie wchodzące w dorosłość, jak czas wolny spędzać będą młodzi rodzice i ich dzieci; jak będą wspierane relacje pomiędzy pokoleniem młodym a seniorami, czy powstanie przestrzeń do dialogu międzypokoleniowego czy może pogłębione zostaną różnice pomiędzy grupami społecznymi.

Gminny Ośrodek Kultury powinien być miejscem o wartościowej ofercie kulturalnej stworzonej w konsultacji z mieszkańcami; przestrzenią do której chce się zaglądać nawet bez konkretnego celu; instytucją wspierającą różnorodność, nowoczesny, zdrowy patriotyzm (również lokalny); być kuźnią świadomych obywateli, promującą sprawczość i przejmowanie inicjatywy przez społeczność.

ACCEPTUJĘ:

WÓJT

Mariusz Walachnia

